

ν' ἀκούσω νὰ τραγουδοῦν «Δὲ θὰ πᾶμε πιά στὸ δάσος» ἢ «Βρέχει, βρέχει, βοσκοπούλα» χωρὶς νὰ νιώσω κάποια λαχτάρια στὴν καρδιά. Βέβαια κι ἂν δὲ μ' ἔσφιγγεν ἡ μοῖρα, ὕστερ' ἀπὸ δυὸ τρία χρόνια, θὰ τὴν ἀγαποῦσα τὴ Νοεμῆ· ἀλλὰ ἤμουν βίγμενος στὴ μελέτη· ἡ θρησκευτικὴ φιλοσοφία μὲ εἶχε βουτηγμένον ἐλοκλήρον· οἱ ἀφηρημένες ἰδέες φούσκωναν σὰν κύμα μέσα στὸ κεφάλι μου καὶ μὲ ζάλιζαν καὶ μ' ἔκαναν ξένο καὶ ἀδιάφορο γιὰ ὅλα τὰ ἄλλα.

Ἐπειτα ἔνα παράξενο ἐλάττωμα, ποῦ μ' ἐβλαψε συχνὰ στὴ ζωὴ μου, δὲν ἄφησε στὸν ἴσο δρόμο καὶ τὴ νεοχάραγη φιλία μας. Καθὼς εἶμαι ἀναποράσιτος, εὐκόλα ξεπέφτω στὰ ἀσυμβίβαστα, καὶ δὲ μπορῶ νὰ τὰ καταφέρω. Αὐτὴ τὴ φορὰ κ' ἔνα προτέρημα ἀνάμεσα στὰ ἄλλα μ' ἔκαμε νὰ ξεπέσω σὲ πράγματα ἀταίριαστα, λὲς πῶς ἦταν τὸ χειρότερο ἐλάττωμα. Μέσα στὴ συντροφία μας ἦταν καὶ μιὰ παιδούλα, ὁμορφὴ πολὺ λιγώτερο ἀπὸ τὴ Νοεμῆ, καλὴ βέβαια καὶ ἀξιαγάπητη, ἀλλ' ὄχι τόσο ποθητὴ, τόσο τριγυρισμένη. Μ' ἀναζητοῦσε σὰν κάπως περισσότερο ἀπὸ τὴ Νοεμῆ, καὶ δὲν ἔκρυβε μιὰ κάποια ζήλια. Νὰ προξενήσω λύπη σὲ κανένα πάντα μοῦ ἐστάθη ἀδύνατο. Σὰ νὰ στοχάζομαι πῶς ἡ γυναῖκα, ποῦ δὲν ἔχει πολλὴ χάρη, εἶνε δυστυχημένη, καὶ δὲ μπορεῖ παρά νὰ τὸχη κρυφὸ καὶ μὴ, σὰ νὰ εἶνε ἄμοιρη. Κ' ἐπήγγαυα μ' ἐκείνη ποῦ ἀγαποῦσα λιγώτερο παρά μὲ τὴ Νοεμῆ, γιατί τὴν ἔδλεπα λυπημένη. Κ' ἔτσι ἄφησα νὰ κομματιασθῆ σὲ δύο ἢ πρώτη μου ἀγάπη, καθὼς ἄφησα ὕστερότερα νὰ κομματιασθῆ καὶ ἡ πολιτικὴ μου, μὲ τὸν πλέον ἀδέξιο τρόπο. Μιὰ δυὸ φορές εἶδα τὴ Νοεμῆ ποῦ κρυφογελοῦσε γιὰ τὴν ἀπλότητά μου. Ναί μὲν πάντα μοῦ φέρνονταν εὐγενικὰ· ἀλλὰ κάποτε λὲς καὶ φανέρωνε κατὶ σὰν εἰρωνεία, ποῦ τὴν ἔκανεν ἀκόμα πλέον χαριτωμένη.

Μὲ τὸν ἀγῶνα ποῦ πέρασα ὅλη μου τὴ νεότητα, τὴν ἐλησημόνησα σχεδόν. Ἀργότερα ἡ εἰκόνα τῆς συχνὰ πρόβαλλ' ἐμπρὸς μου. Μιὰ μέρα ρώτησα τὴ μητέρα μου τί ἀπόγινε.

«Πέθανε, μοῦ εἶπε, πέθανε ἀπὸ λύπη. Δὲν εἶχε τύχη. Ἀφοῦ ἀπόμεινεν ὄρφανή, ἡ θεὰ τῆς, ἄξια γυναῖκα, τὴν πῆρε μαζί τῆς. Ἐκαμεν ὅ,τι μποροῦσε. Δὲν τὴν ἐγνώρισες παρὰ παιδί· κ' ἦταν ἀπὸ τότε ὁμορφη. Ἀλλ' ὅταν ἐγινεν εἴκοσι χρόνων, ἔδειχνε σὰ θεά. Τῶν μαλλιών τῆς, ποῦ τὰ κρατοῦσε τοῦ κάκου φυλακωμένα μέσα στὴ σκούφια τῆς, ξεχύνονταν οἱ σγουρὲς πλεξιίδες σὰ μεστωμένα στάχυα. Πολεμοῦσε μὲ κάθε τι νὰ κρύψῃ τὴν ὁμορφιά τῆς. Τὸ θαυμαστό τῆς ἀνάστημα τὸ σκέπαζεν ἑπανωφόρι· τὰ μακρουλά καὶ λευκά τῆς χέρια κρυμμένα πάντα μέσα σὲ χερσόχτια. Ἀλλὰ τίποτε δὲν ἔκανε. Στὴν ἐκκλησιὰ μαζώνονταν οἱ νέοι γιὰ νὰ τὴ βλέπουνε στὴν προσευχὴ τῆς. Ἦταν παρὰ πολὺ ὠραία γιὰ τὰ μέρη μας, καὶ τόσο φρόνιμη ὅσο καὶ ὠραία.»

Τὰ λόγια αὐτὰ βαθεῖα μὲ συγκίνησαν. Ἀπὸ τότε περισσότερο τὴν εἶχα στὸ νοῦ μου, κι ὅταν ὁ Θεὸς μοῦ ἔδωκε μιὰ κόρη, τὴν ἔβγαλα Νοεμῆ. Κ. Π.

(E. Renan)

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ

Δ'.

Ἱερωτικὸν χειρόγραφον τῆς μυθολογίας
Βαρολαῦ καὶ Ἰωάδαφ.

Οἱ ἀντιγραφεῖς τῶν κωδίκων, οἱ βιβλιογράφοι, ἐλέγοντο ἄλλως καὶ καλλιγράφοι ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν Βυζαντινῶν. Εὐλόγως δὲ τοῦτο· διότι ἀληθῶς δὲν ἦτο ἀπλὴ γραφή, ἀλλ' αὐτόχρονη καλλιγραφία ἢ ἀπαιτουμένη πρὸς ἀπαρτισμὸν τῶν χειρογράφων. Ἡ γραφή δὲν ἔχει μὲν πλέον κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας τὸν μνημειακὸν ἐκείνον χαρακτῆρα τῶν γραμμάτων τῶν ἐγχαρატτομένων εἰς τοὺς ἀρχαίους λίθους καὶ τὰς χαλκᾶς πλάκας τῆς ἀρχαιότητος. Σὺν τῷ χρόνῳ ἔχει ἐπέλθει μεγάλη μεταβολὴ εἰς τὴν μεγαλογράμματον γραφὴν τῶν χειρογράφων καὶ ἔπειτα εἰς τὴν μικρογράμματον, ἥτις καὶ συμμεταβάλλεται μετὰ τῶν αἰώνων. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ μεταβολὴ αὕτη ἔχει ὠρισμένον ῥυθμὸν· οὐδὲν ὑπάρχει ἐν αὐτῇ τὸ αὐτόγνωμον καὶ αὐθαίρετον πλὴν σπανιωτάτων περιστάσεων, συνήθως δὲ ὁ βιβλιογράφος ἀκολουθεῖ ὠρισμένους κανόνας, οἵτινες εἶνε χαρακτηριστικοὶ διὰ τοὺς χρόνους καθ' οὓς γράφεται τὸ χειρόγραφον. Διὰ τοῦτο δὲ, καὶ ὅταν δὲν σημειόνηται ὁ χρόνος καθ' ὃν ἐγράφη κωδῆξ τις, δὲν εἶνε δύσκολον ἐκ τῆς ὅλης εἰκόνης τῆς γραφῆς νὰ διαγνώσωμεν τὸν αἰῶνα καθ' ὃν εἶνε γεγραμμένη.

Ἡ δὲ τοιαύτη σταθερότης τῆς γραφῆς καὶ ἐμμονὴ εἰς τὸ κατ' αἰῶνας παραδεδομένον σχῆμα τῶν γραμμάτων ἐξακολουθεῖ παρ' Ἑλλησι καὶ μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς τυπογραφίας καὶ κατ' ὀλίγον διάδοσιν αὐτῆς καὶ ἐν ταῖς ἐλληνικαῖς χώραις, ἐξακολουθεῖ δ' ἐπὶ μακρόν. Μέχρις αὐτοῦ τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος ὑπάρχει ἀπαραγνώριστός τις γενικὸς χαρακτῆρ, καθολικὴ τις εἰκὼν γραφῆς, ἐξ ἧς δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν τὸν αἰῶνα καθ' ὃν ἐγράφη χειρόγραφόν τι. Μόνον δὲ κατὰ τὸν ἡμέτερον αἰῶνα σὺν τῇ μεγάλῃ διαδόσει τῆς γραφῆς καὶ διὰ τὴν παραμέλησιν τῆς συστηματικῆς καλλιγραφίας ἐν τοῖς σχολείοις ἐξέλιπε γενικὸς τις τύπος γραφῆς καὶ ἔχομεν σχεδόν τόσας γραφὰς ὅσας καὶ αἱ γράφουσαι χεῖρες.

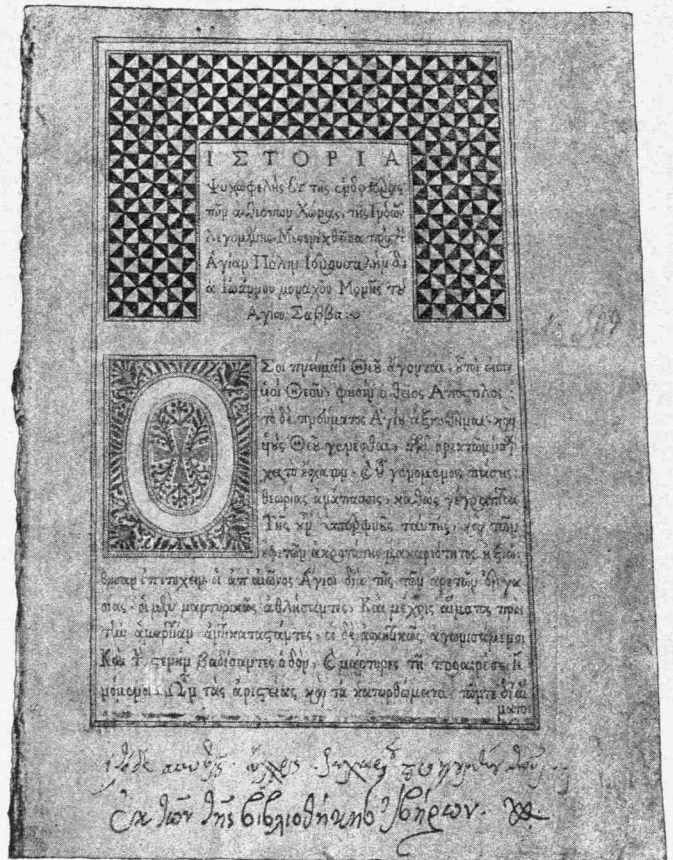
Πόσον δὲ συντελεῖ ἡ κατὰ σύστημα διδασκαλία τῆς γραφῆς ἐν τοῖς σχολείοις εἰς τὴν διάδοσιν γενικοῦ τινος γραφικοῦ τύπου ἀποδεικνύει τὸ παράδειγμα τῶν Ἑπτανησίων, οἵτινες ἰδίως ἐν Κερκύρᾳ ἐπὶ τῆς ἀγγλικῆς προστασίας εἶχον διαμορφώσει ὁμοίαν τινὰ γραφὴν εὐκόλως διαγινωσκομένην.

Κατὰ ταῦτα τὴν σήμερον τὸ ἰδιότροπον τῆς γραφῆς εἶνε τὸ σύνθετες, ἐν δὲ τοῖς ἀρχαιοτέροις αἰῶσι καὶ μετ' αὐτὴν τὴν ἄλωσιν συνήθης ἦτο ἡ κατὰ σύστημα καὶ μετ' ὠρισμένου χαρακτῆρος γραφή. Αἱ γραφαὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων δὲ δύνανται νὰ γείνωσι τὸ ἀντικείμενον· τῆς οὕτω δὴ λεγομένης παλαιογραφίας ἢ ὀρθότερον γραφογνωσίας· τῶν δὲ χειρογράφων τῶν παλαιοτέρων χρόνων ὀλίγα μόνον εἶνε τὰ μετέχοντα αὐθαίρετου γραφικοῦ χαρακτῆρος καὶ ἀπέχοντα τῶν γνωστῶν παλαιογραφικῶν σχημάτων.

Ἐνὸς τῶν τοιούτων ἀψιχερέτως γεγραμμένων χειρογράφων τῶν παρελθόντων αἰώνων παρέχομεν σήμερον ἐνταῦθα τὸ πανομοιότυπον. Εἶνε κώδιξ τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνος ὅλως ἐξαιρέτος διὰ τὴν ἔκτακτον δεινότητα τοῦ καλλιγράφου, ὅστις ἀπεμιμήθη πιστῶς τὸ σχῆμα τῶν τυπογραφικῶν χαρακτήρων μετὰ τοιαύτης τέχνης καὶ προσοχῆς, ὥστε ὁ θεώμενος τὸ χειρόγραφον δύναται νὰ πατηθῆ νομίζων, ὅτι ἔχει ἐνώπιόν του ἔντυπον βιβλίον, καὶ μόνις μετ' ἀκριβῆ καὶ ἐπιμελῆ ἐξέτασιν πεύθεται, ὅτι πρόκειται πρὸ αὐτοῦ χειρόγραφον. Καὶ ὁ μὲν καλλιγράφος ὠνομάζετο Λάμπρος ὁ Τυρναβίτης, τὸ δ' ἔτος τῆς γραφῆς τοῦ κώδικος εἶνε τὸ 1748, ὡς μανθάνομεν ἐκ τοῦ ἐν τέλει τοῦ χειρογράφου σημειώματος ἔχοντος ὧδε: **Τέλος καὶ τῷ Θεῷ δόξα. Ἐγρόφη διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦς Λάμπρου τοῦ Τυρναβίτου ἐν ἔτει ἀψυῆ.** Εἶνε δὲ κεκοσμημένον τὸ χειρόγραφον δι' ἐπιτίτλων καὶ κοσμημάτων καλλιτεχνικωτάτων, ἐσεδισμένων πάντων τῇ γραφίδι διὰ μέλανος καὶ ἐρυθροῦ χρώματος. Ὁμοίως δ' ἐπιμελείας ἔχει ἀξιώσει ὁ καλλιγράφος καὶ τὰ κοσμοῦντα τὸν κώδικα ἐνιαχοῦ ἀρχικὰ γράμματα, ὧν δείγμα ἐπ' ἴσης παρέχει τὸ ὠραῖον Ο τοῦ ἐνταῦθα δημοσιευομένου πανομοιότυπου.

Τὸ χειρόγραφον τοῦτο, συγκεκριμένον ἐκ σελίδων 358, πρὶν περιέλθῃ εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς μονῆς Ἰβήρων, ἐν ἣ ἀπόκειται σήμερον φέρον τὸν ἀριθμὸν 465, ἀνήκειν εἰς τὸν προηγούμενον τῆς αὐτῆς εὐαγοῦς μονῆς Ζαχαρίαν, ὡς διδασκόμεθα ἐκ σημειώματος γεγραμμένου ἐν τῇ κάτω ὡς τῆς πρώτης σελίδος. Ἄλλο δὲ σημεῖωμα ἐν τέλει τοῦ κώδικος ἀναγράφει τὰ ἐξῆς: **Ἦτον τοῦ μακαρίου Ζαχαρίου καὶ μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου, ὠνησάμην τοῦτο ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ συνάξῃ ὅθεν ταυῆν γέρονε κτήμα κάμου τοῦ εὐτελοῦς προηγουμένου τῆς αὐτῆς μονῆς Μελετίου, τοῦ ἐκ Σμύρνης, ἐν ἔτει χιλιοσιῶ ἑπτακοσιοσιῶ ὀγδοηκοσιῶ τρίτῳ κατὰ τὸν Μάρτιον. Καὶ οἱ κατὰ καιρὸν ἀναγινώσκοντες εὐχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς ἐκείνου ψυχῆς.**

Περιλαμβάνεται δ' ἐν τῷ κώδικι, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς πρώτης σελίδος τῆς ὑπὸ τοῦ πανομοιότυπου ἀποδιδουμένης, «Ἱστορία ψυχωφελῆς ἐκ τῆς ἐνδοτέρας τῶν Αἰθιοπικῶν χώρας τῆς Ἰνδῶν λεγομένης. Μετενεχθεῖσα πρὸς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλὴμ διὰ Ἰωάννου μοναχοῦ μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα.» Εἶνε δὲ ἡ διήγησις αὕτη τοῦ Βαρλαάμ καὶ Ἰωάσαφ ἡ περιωνυμοσάτη καὶ ἀρίστη τῶν θρησκευτικῶν μυθιστοριῶν τῶν μέσων αἰώνων, ἧς τὴν ὑπόθεσιν ὡς ἐξῆς ἀναλύει διὰ βραχείων ὁ ἐν Μονάχῳ καθηγητῆς Krumbacher ἐν τῇ ἐξαιρέτῳ του Ἱστορίᾳ τῆς βυζαντινῆς γραμματείας. «Εἰδωλόατρης βασιλεὺς τῆς Ἰνδίας, καλούμενος Ἀβεννήρ, μανθάνει παρ' ἀστρολόγων, ὅτι ὁ διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν σύνεσιν ἐξέχων υἱὸς αὐτοῦ Ἰωάσαφ

Ἰθνηρικὸν χειρόγραφον τῆς μυθιστορίας Βαρλαάμ καὶ Ἰωάσαφ.

μέλλει νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν. Θέλων δὲ νὰ παρακωλύσῃ τὴν ἐκπλήρωσιν ταύτην τῆς προμαντείας, κτίζει εἰς τὸν υἱὸν περικαλλῆς παλάτιον, ὅπως ὁ Ἰωάσαφ ζῆσῃ ἐν αὐτῷ μακρὰν τῶν τοῦ βίου ἀνιαρῶν ἐν διαρκεί τέρψει καὶ εὐφροσύνῃ, «εἶνα τούτοις ὁ νοῦς αὐτοῦ τερπόμενος καὶ ἐντροφῶν μηδὲν ὅλως περὶ τῶν μελλόντων διαλογίζεσθαι ἰσχύσει, μήτε μέχρι ψιλοῦ ῥήματος τὰ περὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ δογμάτων ἀκούσειεν.» Περιστοιχίζει δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν υἱὸν δι' ὑπηρετῶν νεαρῶν καὶ εὐεκτούντων, οὐδ' εἰσάγεται τις εἰς τὸ παλάτιον ξένος, ὅπως ὁ Ἰωάσαφ μηδεμίαν λάβῃ ἔννοιαν τοῦ φθαρτοῦ τῶν γηίνων. Ἀλλὰ παρ' ὅλας ἐκείνας τὰς προφυλάξεις συναντᾷ ὁ βασιλόπαις ἕνα τραυματίαν καὶ ἕνα τυφλόν, ἄλλοτε δὲ ποτε ἕνα γέροντα, τέλος δὲ καὶ ἕνα νεκρόν. Ἐρωτᾷ δὲ τοὺς περὶ αὐτὸν περὶ τῶν λόγων τῶν τέως ἀγνώστων αὐτῷ φαινομένων καὶ ἀρχεται ἀπαύστως ἐρευνῶν περὶ τῶν ὅσα εἶδε καὶ ἤκουσε. Κρίσιμος δὲ διὰ τὴν ἐνδόμυχόν του ἐκείνην μεταβολὴν ἀπέβη ἡ συνάντησις μετὰ τοῦ αὐστηροῦ ἀσκητοῦ καὶ ἐρημίτου Βαρλαάμ, ὅστις καὶ μυστὶ αὐτὸν τὴν χριστιανικὴν πίστιν. Μάτην δὲ πειραθεὶς ὁ βασιλεὺς Ἀβεννήρ νάποσθησῃ τὸν υἱὸν ἀπὸ τῆς νέας διδασκαλίας, ἀποφασίζει τέλος νὰ διαίρησῃ τὸ βασίλειον αὐτοῦ εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ ἕτερον παραδίδει εἰς τὸν υἱόν. Ὁ δὲ Ἰωάσαφ ἀναλαμβάνει μὲν τὰς ἡνίας τοῦ κράτους, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ παραιτεῖται δημοσίᾳ, ὅπως

Οἱ ζυθοπόται

ἀποσυρθῆ εἰς τὴν ἔρημιαν. Καὶ πρῶτον μὲν κατη-
χεῖ εἰς τὸν χριστιανισμόν τοὺς εἰς αὐτὸν ἀποστα-
λέντας ὑπὸ τοῦ πατρὸς πρέσβεις, ἔπειτα δὲ καὶ
αὐτὸν τὸν Ἀβεννήρ μετὰ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ.
Πληρώσας δὲ οὕτως ὁ Ἰωάσαφ τὴν ἱεράν αὐτοῦ
ἐντολήν, μεταβαίνει εἰς τὴν ἔρημον καὶ τελευτᾷ τὸν
βίον ὡς εὐσεβὴς ἐρημίτης. Τὸ δὲ τίμιον αὐτοῦ σῶμα
θαπτεται ἐν λαμπρᾷ ἐκκλησίᾳ καὶ τελεῖ πλείστα
ὄσα θαύματα καὶ ἰάσεις.»¹

Ἀπέρρευσε δὲ ἡ περίεργος αὐτῆ θρησκευτικῆ μυ-
θιστορία, ἣτις ἔτυχε μεγάλης ὑποδοχῆς παρὰ τε
τοῖς Βυζαντινοῖς καὶ τοῖς λαοῖς τῆς Δύσεως, ἐκ
τῆς Ἰνδικῆς. Ἀληθῶς δὲ ἡ ὑπόθεσις τοῦ πρω-
τοτύπου στρέφεται περὶ τὸν βίον τοῦ Βούδδα. Καὶ
μέχρι μὲν τινος ἐπιστεύετο, ὅτι ὁ εἰς τὴν ἑλληνι-
κὴν μεταφράσας τὸ ἔργον καὶ μεταπλάσας ἐπὶ τὸ
χριστιανικώτερον τὴν ὕλην τῆς μυθιστορίας ὑπῆρ-
ξεν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός· ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη
εἶνε πεπλανημένη, φαίνεται δὲ μᾶλλον, ὅτι ὀρθῆ
εἶνε ἡ ἐπιγραφή τῶν πλείστων χειρογράφων, προσ-
γραφόντων τὸ ἔργον εἰς Ἰωάννην τινὰ μοναχὸν τῆς
ἀρχαίας ἐν Παλαιστίνῃ μονῆς τοῦ ἀγίου Σάββα.
Ἐγείνη δὲ ἡ μετάφρασις πιθανῶς κατὰ τὸ πρῶτον
ἡμισυ τοῦ ἐβδόμου αἰῶνος. Ἐξεδόθη δὲ τὸ ἑλληνι-
κὸν κείμενον κατὰ πρῶτον ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ Γάλλου
φιλολόγου Boissonade τῷ 1832 ἐν τῷ τετάρτῳ
τόμῳ τῶν Ἑλληνικῶν ἀνεκδότων, ἡ δ' ἔκδοσις
ἐκείνη ἐπανελήφθη κατόπιν ἐν τῷ ἑνενηκοστῷ ἔκτῳ
τόμῳ τῆς Ἑλληνικῆς πατρολογίας τοῦ Migne.

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΣΤΕΦΑ¹

Ὁ Τόνης τοὺς εἶχεν ἴδει μακρόθεν καὶ φοβηθεὶς
μήπως ἦσαν τίποτε ἐνδιαφερόμενοι, — ἀδύνατον νὰ
ὑποθέσῃ ποιοὶ ἦσαν πραγματικῶς, — ἐπέσπευδε τὴν
ἐπιδιόρθωσιν ὅπως — ὅπως. Ἦτοιμάζοντο νὰναθοῦν
πάλιν καὶ νὰ ἐξακολουθήσουν τὸν δρόμον των. Ἀλλὰ
μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἦτο πλέον ἄργά. Ὁ Τοκαδέλος
ἐπήδησεν ἐκ τοῦ ἀμαξίου καὶ ἐφώναξε μὲ δυνατὴν
φωνὴν τρέχων κατὰ τῶν φυγάδων :

«Ἐ, ἔ, ἔ, σταθῆτε! . . . ποὺ πᾶς;»

Ὁ Τόνης εἶχεν ὠθήσει τὴν Μαργαρίταν ἐντὸς
τῆς ἀμαξίας καὶ ἔσπευδε νὰνέλθῃ καὶ αὐτός, ἀλλ' ἡ
ἐπιβλητικὴ φωνὴ τοῦ πατρὸς του τὸν ἀνέκοψε. Δὲν
ἔχασεν ὁμως ὀλωτδιόλου τὸ θάρρος του. Εἶδεν ὅτι
δὲν ὑπάρχει καιρὸς νὰ διαφύγῃ καὶ ἀπεφάσισε νάντι-
ταχθῆ. Προέβη ἐν βῆμα, ἤπλωσε τὰς χεῖρας ἐξ
ἐνστίκτου, ὡσεὶ προασπίζων ὀπισθὲν του τὴν ἀμα-
ξαν μὲ τὸ πολῦτιμόν της φορτίον καὶ εἶπε :

«Τί θέλετε;

— «Ἐλα! ἔλα! ἄς τα ἐφοῦνα! Τὴν κοπέλα νὰ
φέρῃς ἐδῶ. Οἱ τίμοι ἀθρώποι δὲν κάνουν ἔτσι.
Ντροπῆς. Ἐλα, ἐδῶ εἶνε καὶ ὁ νόνο τση.

— «Ἄς εἶνε ὁποῖος θέλῃ. Ἡ κοπέλα τόρα εἶνε
δική μου.

— «Ἄς εἶνε . . . νὰ εἶνε μάλιστα . . . μὰ ὄχι μὲ
τέτοιον τρόπο . . .

— Ναῖσαι, νὰ εἶνε μὲ οὐλή μου τὴν καρδιά»
εἶπε καὶ ὁ Γιακουμάκης, πεζεύσας πλησίον καὶ συν-
άπτων τὰς χεῖρας ὡς ἱκέτης. «Σοῦ δίνω τὴν ὑπό-
σχεσί μου καὶ τὸ λόγο μου, νὰ, μπροστά στὸν πα-

¹) Krumbacher Geschichte der byzantini-
schen Litteratur σ. 466.